

Børnekonfirmandundersøgelse

Best! og Next? Projektbeskrivelse

FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Børnekonfirmandundersøgelse

Best! og Next?

Hvordan ser børnekonfirmandforløb ud i dag – efter skolereformen, og efter at det er blevet obligatorisk for alle sogne at tilbyde børnekonfirmandforløb?

Dette projekt vil med fokus på form, indhold og udviklingspotentialer undersøge og kortlægge, hvilke udfordringer og løsningsmuligheder, man står over for i forhold til:

- det strukturelle (form, tidspunkt og rammer)
- det indholdsmæssige (religionspædagogik og teologi)
- nye samarbejdspartnere (skolen, lokale skoletjenester, forældre)

Derudover vil projektet indsamle gode eksempler på børnekonfirmandforløb med fokus på 'best practice' og 'next practice'. Dette vil danne baggrund for ideer og inspiration til landets menighedsråd, præster og børnekonfirmandundervisere.

Hvordan gøres dette?

Det er ni år siden, at der sidst blev lavet en reel undersøgelse af børnekonfirmandundervisning, og i forbindelse med FUV's skolereformrapport i 2016¹ anbefalede man, at børnekonfirmander fik sin egen undersøgelse. Med de ændrede forhold efter skolereformen og den nye anordning² tyder det på, at der er brug for en ny og opdateret undersøgelse i Danmark.

Dette projekt vil forsøge at vidensbasere erfaringer med børnekonfirmander anno 2018 for dernæst gennem et metodeudviklingsprojekt at kvalificere og inspirere til konkrete modeller for børnekonfirmandforløb. Projektet falder i fire faser:

1. **Spørgeskema:** En landsdækkende kvantitativ vidensindsamling for at kortlægge status på børnekonfirmandforløb.
2. **Best Practice:** Kvalitativ erfaringsindsamling af best practice-eksempler og lokale udfordringer, som senere vil danne baggrund for fase tre.
3. **Next Practice-forløb:** Idékatalog (på baggrund af fase to) og lokale metodeudviklingsforløb, som følges.
4. **Formidling:** Opsamling og videreformidling af erfaringer og modeller til præster, kirke- og kulturmedarbejdere, menighedsråd og frivillige.

1 Skolereformens konsekvenser for folkekirken konfirmationsforberedelse og børnekonfirmandundervisning http://www.km.dk/fileadmin/share/kursus/Skolereformundersoegelse_2016__A4.pdf

2 Anordning om børnekonfirmandundervisning og konfirmation <https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=164454>

Baggrund for projektet

Der er meget lidt viden om, hvordan rammer og indhold af børnekonfirmandforløb ser ud anno 2018 – særligt efter skolereformen, og efter at alle sogne er forpligtede til at tilbyde et forløb til 3./4.klasse (jvf. Anordningen, 2014).

For at kunne fremtidssikre børnekonfirmandforløb, der er tilpasset de ændrede rammer for børns skole- og fritidsliv, er der brug for mere viden om, hvad der lokalt er på spil – både succeshistorierne og udfordringerne. Det er vores håb, at en undersøgelse og et metodeudviklingsforløb kan inspirere til den fremtidige udvikling af både form, rammer og indhold og blive til gavn for landets menighedsråd, præster og børnekonfirmandundervisere.

I 2016 anbefalede FUV's skolereformrapport³, at børnekonfirmander fik sin egen undersøgelse:

”Da materialet vedrørende børnekonfirmanderne – som nævnt ovenfor – ikke er af særlig god kvalitet, har vi vurderet, at den opfølgende undersøgelse i 2017 ikke bør spænde så bredt som i 2016, men alene koncentrere sig om konfirmationsforberedelsen. Hermed være ikke sagt, at børnekonfirmand-undervisningen ikke fortjener en undersøgelse; pointen er derimod, at denne undervisning er bedre tjent med at få sin egen undersøgelse, som passende kunne tage udgangspunkt i den bredere undersøgelse af denne undervisning, som blev gennemført i 2009”, Jf. Rasmussen, Christensen, Götke og Nicolajsen.

I mellemtiden er der kommet to nye faktorer i spil:

- Anordningens krav om obligatorisk tilbud om børnekonfirmandundervisning i alle sogne
- Skolereformens indvirkning på børnekonfirmandforløb

Hvorfor dette projekt?

Folkekirken børnekonfirmandundervisning har været i gang i 25 år, og siden 2014 har alle landets sogne været forpligtede til at tilbyde børnekonfirmandundervisning. Den har været en af folkekirkens store succeser, men har i de senere år været udfordret både i forhold til tilslutning og i forhold til rammer, form og indhold. Disse forhold stiller en række nye spørgsmål, som vi ser et behov for at få besvaret for at kunne fastholde folkekirkens børnekonfirmandundervisning som et attraktivt og relevant tilbud:

- **Skolereformen** har betydet, at kirken skal tilpasse børnekonfirmandforløb til en ny hverdagsstruktur med længere skoledage for landets 3.-4. klasser. Hvilke løsningsmodeller afprøves i henholdsvis land- og bymiljøer?
- Der er sket **et opbrud og en forskydning i børns fritidsvaner** (blandt andet pga. digitaliseringen⁴). Hvordan påvirker dette opbrud kirkens mulighed for at være én blandt mange tilbud i børns fritidsliv?
- Kravet om, at sogn og menighedsråd er **forpligtede** til at tilbyde børnekonfirmandundervisning, betyder nogle steder, at det bliver ”en sur pligt, der skaber uro” i den daglige koordinering af konfirmander, begravelser, ressourcer og lokaler. Hvordan skabes et positivt dåbsoplæringsmøde mellem tween-aldersgruppen og kirke

³ Skolereformens konsekvenser for folkekirkens konfirmationsforberedelse og børnekonfirmandundervisning
http://www.km.dk/fileadmin/share/kursus/Skolereformundersoegelse_2016__A4.pdf

⁴ Børneliv version 2.0, Grube & Østergaard 2013, *Hej Gutter vi skal altså holde sammen ... perspektiver på Tweens, trivsel og fællesskaber*, Benn, Haugegaard m.fl., 2018

og menighed? Hvordan løses dette på forskellig vis – også i forhold til minimumskravet af undervisningstimer?

- Religionspædagogikken udfordres til stadighed i Danmark af forskellige tendenser og strømninger. Hvilke **religionspædagogiske strømninger** observeres i børnekonfirmandforløbets dåbsoplæring, og hvor kan man hente inspiration hertil?
- I en tid med fokus på øgede dannelseskompetencer, hvordan kan kirkens dåbsoplærende børnekonfirmandforløb spille med i forhold til **religiøse dannelseskompetencer**?
- En forpligtelse til at tilbyde børnekonfirmandforløb gælder også for inklusionsbørn eller **børn i specialeskoletilbud**. Hvilke modeller afprøves på provstiplan i forsøg på at tilgodese denne gruppe børn?
- Enkelte steder **omlægges børnekonfirmandforløb til understøttende undervisning** i samarbejde med skolen eller tilbydes som kristendomsundervisning f.eks. i samarbejde med de Folkekirkelige Skoletjenester. Hvordan løses det, at undervisningen i disse tilfælde ikke må være forkyndende og skal planlægges i et samarbejde mellem skole og kirke?
- Tidligere undersøgelser viser, at præster efterspørger bedre kontakt og samarbejde mellem kirken og børnenes forældre (Folkekirken Pædagogiske Institut, 2000). Hvordan kan **forældre inddrages** i dette dåbsoplæringsforløb?

Projektforløb

Projektet kører over to år. Fase et og to kører nogenlunde sideløbende i det første år. Fase tre og fire kører fortløbende i det andet år.

Projektet er inddelt i fire faser, som kan beskrives på følgende måde:

1. fase: Hvordan ligger landet? (efteråret 2018)

Der gennemføres en kvantitativ undersøgelse med fokus på at kortlægge nuværende former, ordninger og deltagelse i børnekonfirmandundervisning. Undersøgelsen besvares af børnekonfirmandundervisere, dvs. præster og kirke- og kulturmedarbejdere.

2. fase: Best practice (efterår 2018 og forår 2019)

På grundlag af den kvantitative undersøgelse undersøges best practice på 20-30 børnekonfirmandhold i form af observation, interview og skriftlig kommunikation. Her indsamles de gode eksempler på både form, indhold og samarbejdsmodeller.

Observationer vil finde sted blandt forskellige modeller for børnekonfirmandforløb, og formålet er at se, opleve og beskrive, hvordan forløbene foregår. Der vil være fokus på:

- Hvordan organiseres forskellige forløb (ugentligt, temadage, gudstjenesteligt, familierarbejde)?
- Hvad betyder forløbets form og rammer for indholdet? – Hvordan formidles kristendom (kognitivt, socialt, aktivitetsbaseret, liturgisk, narrativt, m.fl.)?
- Hvilke former for samarbejde finder sted mellem præst, kirke- og kulturmedarbejder, skole, forældre og frivillige?

- Hvordan spiller børnekonfirmandforløb sammen med børns øvrige fritids- og børneliv?
- Hvilke udfordringerne møder man som sogn?
- Interviews med undervisere (kirke- og kulturmedarbejdere, præster, timelærere) vil fokusere på undervisernes oplevelse af børnekonfirmandforløb:
 - Hvad skal der til for at forløbet lykkes?
 - Hvilke udfordringer står man med lokalt?
 - Hvad er intentionen med forløbet?
 - Hvad er udfordringerne?

Endvidere inddrages interviews med forældre og børn om deres oplevelse af børnekonfirmandforløbet. Som opsamling på 1. og 2. fase udarbejdes et notat, som danner baggrund for det videre arbejde.

3. fase: Fra best practice til next practice (efterår 2019 og forår 2020)

På baggrund af best practice-eksemplerne (fase 2) udvikles et idékatalog med next practice-idéer, som afprøves og følges gennem et metodeudviklingsforløb blandt 20-30 præster og kirke- og kulturmedarbejdere. Metodeudviklingsforløbet gennemføres i tæt samarbejde med lokale aktører, der selv definerer handlingsinitiativer. Dette følges på samme måde som anført under fase 2 med observationer og interviews med fokus på udviklingspotentialer. Erfaringer indsamles og bearbejdes.

4. fase: Opsamling og videreformidling (foråret 2020 – og fremefter)

Erfaringer fra best practice og next practice bruges til et idékatalog og konkrete anbefalinger til brugbare modeller for børnekonfirmandundervisning. Dette videreformidles på flere måder:

- Notat med anbefalinger og idékatalog
- Inspirationsideer til børnekonfirmandundervisning formidles via Konfirmandcenterets hjemmeside
- Artikler til diverse fagblade
- Kursusvirksomhed i FUV, i stifter og provstier

Samlet vil projektets videns- og metodeudviklingsdel og formidlingsdel tage to år, men række videre i FUV og Konfirmandcenterets arbejde med kursus og udvikling.

Hvem står bag projektet?

Projektet ledes af **projektleder** Hanne Høgild, Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter (FUV⁵) og Konfirmandcenteret i samarbejde med Center for Ungdomsstudier⁶ og CUR's medarbejdere Ina Andreassen (antropolog) og Suzette Munksgaard (religionspædagogisk forskningsmedarbejder).

En styregruppe med ansvar for de fire faser følger nøje projektet med løbende orienteringer og kvartårige møder. I styregruppen sidder Hanne Høgild, FUV, Finn Ansbjerg Larsen, FUV, og Suzette Munksgaard, CUR.

En følgegruppe følger projektet med det formål at give sparring og skabe opmærksomhed i det kirkelige bagland. Følgegruppen mødes halvårligt. Følgegruppen består af en biskop, en provst en repræsentant for kirke- og kulturmedarbejderne, en repræsentant for Landsforeningen af Menighedsråd, en repræsentant for Den Danske Præsteforening, FUV, Konfirmandcenteret og en medarbejder fra CUR.

Derudover indkaldes **faglige sparringsgrupper** løbende undervejs i projektet til efterprøvning og faglige input.

5 FUV: Folkekirken Uddannelses og Videnscenter er den fælles folkekirkelige aktør på uddannelses-, videns- og udviklingsområdet i Danmark. se mere på www.fkuv.dk

6 CUR, Center for Ungdomsstudier er et praksisorienteret forskningscenter, der forsker i børneliv og ungdomskultur, værdier og foreningsliv. se mere på www.cur.nu.

